

Stockholms kommun

registrator.utbildning@stockholm.se

Rektorn vid Östbergaskolan

lena.axedin@stockholm.se

Beslut för grundskola, grundsärskola och fritidshem

efter tillsyn av Östbergaskolan
i Stockholms kommun

Tillsyn i Östbergaskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Stockholms kommun under våren 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Östbergaskolan besöktes av Skolinspektionen den 27 och den 31 maj 2013.

Fakta om skolan

Östbergaskolan ligger i stadsdelen Enskede-Årsta-Vantör i Stockholms kommun. Verksamheten omfattar förskoleklass, grundskola årskurs 1-6 och fritidshem. På skolan finns även en förberedelseklass för nyanlända elever samt grundsärskola. Vid tillsynstillfället har Östbergaskolan 120 elever. Av dessa går 27 elever i förskoleklass och 69 elever deltar i fritidshemmets verksamhet.

Östbergaskolans ledningsgrupp består av en rektor, en biträdande rektor och en fritidspedagog. Rektorn har det övergripande ansvaret för skolan samt särskilt ansvar för förskoleklass och fritidshemmet. Den biträdande rektorn har ansvar för planen mot kränkande behandling, timplanen, det pedagogiska utvecklingsarbetet med lärarna samt särskilt ansvar för årskurs 1-6. De två rektorerna delar på det ekonomiska ansvaret. Fritidspedagogen är arbetslagsledare med samordnings- och organisationsansvar för förskoleklassen och fritidshemmet för elever till och med årskurs 3.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Enligt Skolverkets statistik (SIRIS) nådde nästintill 100 procent av eleverna kravnivån på samtliga delprov i det nationella ämnesprovet i matematik för årskurs 3 läsåret 2011/2012. Detta resultat låg över motsvarande resultat för riket som uppgick till 72 procent. Av skolans egen statistik framgår att 94 procent av eleverna nådde kunskapskraven i matematik i slutet av läsåret 2011/2012. Med anledning av det låga elevantalet i ämnena svenska respektive svenska som andra språk går det inte av Skolverkets nationella statistik att utläsa andelen elever i årskurs 3 som uppnådde kravnivån på samtliga delprov i dessa ämnen. Enligt skolans egen statistik var det 61 procent som uppnådde kravnivån på samtliga delprov i svenska och 75 procent i svenska som andra språk. Av skolans egen statistik framgår vidare att 100 procent av eleverna nådde kunskapskraven i svenska och 56 procent av eleverna i svenska som andra språk i slutet av läsåret 2011/2012. Slutligen framgår av skolans sammanställning att 94 procent av eleverna uppnådde kunskapskraven i samhällsorienterande ämnen och 100 procent i de naturorienterande ämnena i årskurs 3 vårterminen 2012.

Årskurs 6

Enligt Skolverkets nationella statistik nådde nästintill 100 procent av eleverna i årskurs 6 kravnivån på samtliga delprov i det nationella ämnesprovet i matematik under läsåret 2011/2012. Resultatet ligger över motsvarande resultat för riket som uppgick till 79 procent. I ämnesprovet i engelska uppnådde samma läsår nästintill 100 procent av eleverna i årskurs 6 kravnivån på samtliga delprov. Detta resultat ligger över motsvarande resultat för riket som uppgick till 87 procent. Med anledning av det låga elevantalet i ämnena svenska respektive svenska som andra språk går det inte av Skolverkets nationella statistik att utläsa andelen elever i årskurs 6 som uppnådde kravnivån på samtliga delprov i dessa ämnen. Enligt skolans egen statistik var det 38 procent som uppnådde kravnivån på samtliga delprov i svenska och 68 procent i svenska som andra språk. Skolan har inte redovisat någon sammanställning för hur många procent av eleverna i årskurs 6 som nådde kunskapskraven, i de ämnen som kunskapskrav finns, under vårterminen 2012.

Helhetsbedömning

Tillsynen av Östbergaskolan visar att skolan i flera avseenden ger eleverna förutsättningar att nå målen för utbildningen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Eleverna vid skolan uppnår goda kunskapsresultat i flera ämnen men skolan behöver vidta åtgärder för att förbättra kunskapsresultaten i vissa ämnen, framför allt vad gäller svenska och svenska som andra språk.

Eleverna som Skolinspektionen träffar uttrycker att de trivs på skolan och att de är nöjda med arbetssättet som undervisningen bedrivs på. Skolinspektionen bedömer emellertid att samverkan mellan lärare kan utvecklas så att eleverna ges större möjligheter att arbeta med ämnesövergripande kunskapsområden.

Östbergaskolan har det senaste året fokuserat på att bygga upp ett värdegrundsarbete och är vid tillfället för tillsynen i uppstarten av arbetet med en plan mot kränkande behandling som eleverna medverkar i. Skolinspektionen vill i detta sammanhang påtala vikten av att skolan i sitt aktiva arbete mot kränkande behandling även behöver se till att anmälningar om kränkningar på skolan anmäls vidare till huvudmannen. Eleverna behöver också ges möjlighet att vara med och ta fram de skolövergripande ordningsregler, något som inte är fallet vid tillfället för tillsynen. Enligt rektorn och eleverna pågår dock ett arbete i elevrådet med att ta fram ett antal nya regler som komplement till de nuvarande.

Skolinspektionen bedömer vidare att skolans kvalitetsarbete behöver förbättras. Ett kvalitetsarbete är påbörjat på skolan med analyser av måluppfyllelse och resultat. De samlade kunskapsresultaten i årskurserna 3 och 6 i de ämnen där kunskapskrav finns har dock inte på ett strukturerat sätt sammanställts och analyserats av skolläring och personal.

När det gäller särskilt stöd behöver åtgärdsprogrammen förbättras på så vis att kopplingarna mellan elevens behov, de uppsatta målen och skolans insatser för att eleven ska nå målen tydliggörs. Det måste därutöver framgå hur de åtgärder som skolan avser att vidta ska följas upp och utvärderas. Skolinspektionen har även tagit del av ett urval av individuella utvecklingsplaner och bedömer att skolans insatser och åtgärder för att eleven ska uppnå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen måste förtydligas.

Skolinspektionen konstaterar även att det finns lärare som saknar utbildning för den undervisning de bedriver. Det är framförallt angeläget att skolan ser över lärarbehörigheten i svenska som andraspråk då majoriteten av eleverna på Östbergaskolan läser enligt den kursplanen.

Vad gäller verksamheten i fritidshemmet bedömer Skolinspektionen att den stimulerar elevernas utveckling och lärande med varierade aktiviteter.

Vid tillsynen träffar Skolinspektionen många i personalen som är engagerade och har en god elevsyn. Personalen uttrycker att de är nöjda med den nya ledningen och den struktur som börjar ta form på skolan. Skolan kommer att öka från en klass till två klasser i årskurs 1 till höstterminen och såväl ledning som personal ser positivt på skolans framtid.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 27 september 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Samordna undervisningen i olika ämnesområden så att eleverna ges möjlighet till överblick och sammanhang och att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.
- Utveckla former för samverkan mellan den pedagogiska personalen i förskoleklass och grundskolan.

Motivering

I läroplanen anges att lärare ska samverka med andra lärare för att nå utbildningsmålen. Läroplanen anger också att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen samordnas i olika ämnesområden så att eleverna får större möjlighet att uppfatta ett större kunskapsområde som en helhet.

Av intervjuer och samtal med lärare och skolledning framgår att undervisningen endast i begränsad omfattning samordnas i olika ämnesområden för att ge eleverna möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. Lärarna på skolan beskriver att det finns viss samverkan mellan de olika ämnena men att det fanns fler sådana temaarbeten tidigare. I intervju berättar eleverna om temaarbeten inom ett och samma ämne men kan inte ge exempel på att de har arbetat med flera ämnen samtidigt. Skolledningen uppger att man vill arbeta mer ämnesöverskridande men att skolan inte kommit igång med det arbetet än. Behovet av ökad samverkan mellan ämnen har även uppmärksammats av skolledning och lärare i skolans RAM-dokument (resultat, analys och måluppfyllelse). I intervju med lärare och skolledning framkommer därutöver att det råder bristande samverkan mellan förskoleklassen och årskurs 1. Lärare beskriver att sådan samverkan vore mycket önskvärd men att det inte finns någon tid för detta. Även rektorn uttrycker denna samverkan som ett utvecklingsområde.

Utredningen visar att det finns brister i den pedagogiska personalens samverkan. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

Lgr 11 avsnitt 2.2 Kunskaper, 2.5 Övergång och samverkan och 2.8 Rektorns ansvar.

Trygghet och studiero

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att ordningsregler har utarbetats under medverkan av eleverna och följs upp vid skolan och fritidshemmet.
- Dokumentera beslut om disciplinära åtgärder.
- Rapportera signaler om kränkande behandling till huvudmannen.
- Upprätta en plan mot kränkande behandling för skolan och fritidshemmet som innehåller en översikt av de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever och vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året.

Motivering

Ordningsregler

Enligt skollagen ska ordningsregler finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. Det är rektorn som ska besluta om ordningsregler.

Skolinspektionen har tagit del av Östbergaskolans skolövergripande ordningsregler. Rektorn uppger att detta är gamla regler som inte har utarbetats under medverkan av eleverna. I intervju med elever och skolläda framkommer att ett antal tilläggsregler nyligen har beslutats i elevrådet och att dessa kommer att skrivas in i dokumentet. I intervju med lärare framkommer att flera klasser har egna regler på klassrumsdörren eller i elevernas planeringsböcker. Lärarna uppger att de inte har sett det till Skolinspektionen inskickade dokumentet med de skolövergripande ordningsreglerna men att de känner igen flera av reglerna.

Beslut om disciplinära åtgärder

Av skollagen framgår att rektor eller en lärare ska vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande. Detta kan till exempel vara utvisning ur klassrummet eller omhändertagande av föremål. Om åtgärder vidtagits ska dessa dokumenteras skriftligt av den som genomfört åtgärden.

I intervju med rektorn framkommer att det inte finns gemensamma rutiner för hur eventuella disciplinära åtgärder ska dokumenteras på skolan. Detta bekräftas i intervju med lärare. Rektorn uppger att man ska ta fram en blankett för dokumentering av dessa åtgärder.

Anmälningsskyldighet

Enligt skollagen är lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

I intervjuer med lärare och fritidshemspersonal på skolan framkommer att incidenter och kränkningar kommer till rektorns kännedom. Rektorn talar om att hon har en blankett för vidare anmälan till huvudmannen. Hon uppger att hon dock inte anmält någon situation om kränkning till huvudmannen eftersom hon har gjort bedömningen att en anmälan inte varit nödvändig i något fall som kommit till hennes kännedom. Skolinspektionen vill framhålla vikten av tydliga rutiner för anmälan av kränkningar till huvudmannen. Detta gäller såväl kränkningar elever emellan som kränkningar mellan lärare och elev. Om man har ändamålsenliga och effektiva system kan huvudmannen uppmärksamma och rikta resurser till verksamheter där det finns problem.

Plan mot kränkande behandling

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Enligt Skolinspektionens praxis innebär "en översikt över de åtgärder som behövs" krav på att vissa rutiner ska finnas i planen; rutiner för akuta åtgärder vid situationer av kränkande behandling, rutiner för uppföljande insatser samt rutiner för hur händelser och åtgärder ska dokumenteras. Dessutom ska

rutinerna enligt praxis ha såväl ett elev – elev -perspektiv (kränkningar elever sinsemellan) som ett vuxen – elev-perspektiv (kränkningar av vuxen mot barn/elev). Vidare krävs att behovet för de åtgärder som avses vidtas är klarlagda genom en kartläggning.

Östbergaskolan har skickat in dokumentet "Östbergaskolans likabehandlingsplan 2012". Av planen framgår bland annat att en enkät ska genomföras bland personal och elever för att kartlägga trivsel och upptäcka eventuella missförhållanden på skolan. Planen anger dock inte vilka konkreta åtgärder som skolan, utifrån den i planen nämnda enkäten, avser påbörja och genomföra under 2012-2013. Därmed utgår inte planen från de behov som finns vid skolenheten. Planen återspeglar inte heller samtliga verksamheter och vilka specifika behov dessa verksamheter har, exempelvis vad gäller fritidshemmet. Därutöver finns inte någon redogörelse för hur de planerade åtgärderna från det föregående läsåret har genomförts. Biträdande rektorn har påbörjat arbetet med en ny plan mot kränkande behandling. I detta arbete har bland annat osäkra områden på skolan kartlagts av eleverna. Planen beräknas vara klar till höstterminen 2013.

Skolinspektionen konstaterar sammanfattningsvis att det finns brister inom området trygghet och studiero. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

5 kap. 5, 6 och 24 §§, 6 kap. 8 och 10 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Utarbeta åtgärdsprogrammen så att de anger hur elevens behov ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Utarbeta åtgärdsprogram åt elever som ges studiehandledning på modersmålet.
- Utforma besluten om anpassad studiegång så att de anger skälen för beslut och vilka ämnen som ingår respektive inte ingår i elevens utbildning.

Motivering

Åtgärdsprogrammen

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärder ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal åtgärdsprogram från Östbergaskolan. I åtgärdsprogrammen beskrivs elevernas behov på ett tydligt sätt. I vissa av åtgärdsprogrammen är dock skolans insatser för att tillgodose dessa behov allmänt hållna och kopplingen mellan elevens behov och de insatser som beskrivs, exempelvis "läsgrupp" och "extrastöd på svenska/ matematik/ engelska-lektionerna", är otydlig. Det är inte heller alltid en tydlig koppling mellan de kort- och långsiktiga målen i förhållande till insatserna. I ett åtgärdsprogram formuleras mål i svenska, engelska och matematik medan en av åtgärder är stöd i form av två lärare i klassrummet på NO och SO-lektionerna. Slutligen framgår inte heller hur åtgärder ska följas upp utan endast när.

Enligt skolförordningen ska en elev få studiehundledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Det framgår av utredningen att det finns elever på Östbergaskolan som får studiehundledning på modersmålet. Detta utgör särskilt stöd och ska därför dokumenteras i ett åtgärdsprogram, följas upp och utvärderas. I intervju med skolledningen och lärare framkommer dock att det inte alltid finns åtgärdsprogram upprättade för dessa elever.

Beslut om anpassad studiegång

Enligt skollagen får ett beslut om åtgärdsprogram innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i särskild undervisningsgrupp om det finns särskilda skäl. Om det särskilda stödet för en elev inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång) även göras. Besluten ska även innehålla skälen till varför eleven ska ges särskilt stöd i en särskild undervisningsgrupp eller varför anpassad studiegång är nödvändigt.

Skolinspektionen har tagit del av beslut om anpassad studiegång som upprättats på Östbergaskolan. Av beslutet framgår inte vilka ämnen som har tagits bort från elevens utbildning. Därutöver är inte skälen för beslutet tydligt beskrivna, det vill säga varför skolan bedömer att elevens behov av särskilt stöd bättre kan tillgodoses genom anpassad studiegång. Att en elev har behov av hemundervisning behöver i sig inte utgöra skäl för anpassad studiegång. Skolinspektionen vill framhålla att ett beslut om anpassad studiegång kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan fullständig utbildning. Det ska också framgå av beslutet att det kan överklagas.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 9 och 12 §§ skollagen och 20-21 §§ förvaltningslagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Utforma de individuella utvecklingsplanerna så att de anger vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.
- Se till att betygskatalogen är signerad och daterad av de lärare som har satt betyg.

Motivering

Individuella utvecklingsplaner

Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

I Skolverkets allmänna råd om utvecklingssamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen (SKOLFS 2012:16) anges att de skriftliga omdömena bör utformas så att eleven och vårdnadshavaren får tydlig information om elevens kunskaper och kunskapsutveckling i förhållande till läroplanen.

Skolinspektionen har tagit del av ett urval av individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen. Av den framåtsyftande delen i planerna framgår inte alltid tydligt vilka insatser som skolan avser att vidta för att eleven ska uppnå kunskapskraven. Till exempel finns i en av planerna inga åtgärder kopplade till elevens mål som i aktuellt fall var "läsförståelse" och "koncentration". Vissa mål är inte heller tydligt kopplade till kunskapskraven eller läroplanen såsom "jobba på lektionerna". I vissa utvecklingsplaner är stort fokus lagt på elevens egen insats istället för att visa på hur skolan ska arbeta för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Exempel på detta är insatser såsom att "låna engelska böcker", "alltid läsa igenom och rätta själv" samt "mäta hemma och öva i skolan".

Betygskatalogen

Av grundskoleförordningen framgår att en elevs betyg ska antecknas i en betygskatalog. Enligt Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123) ska den som beslutar om ett betyg datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur.

Vid Skolinspektionens granskning av Östbergaskolans betygskatalog framgår att det endast är en av de betygssättande lärarna som har signerat sina beslut samt att det inte finns några dateringar.

Skolinspektionen finner sammanfattningsvis att det finns brister i skolans individuella utvecklingsplaner och betygskatalog. Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 14 §, 10 kap. 13 § skollagen, 7 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123)

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektorn bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete som dokumenteras och som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Motivering

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

I intervju med skolledningen framkommer att det tidigare inte funnits något systematiskt kvalitetsarbete på skolan. Nuvarande rektorn påbörjade detta arbete i augusti 2012. Det till Skolinspektionen inskickade dokumentet "Systematiskt kvalitetsarbete Östbergaskolan 2012-08-20" tar upp generella aspekter om vad som ska ingå i ett kvalitetsarbete. Dokumentet analyserar dock inte situationen på Östbergaskolan utan beskriver i allmänna ordalag hur ett kvalitetsarbete ska bedrivas. Biträdande rektorn uppger att hon och lärarna har börjat analysera resultat och måluppfyllelse under vårterminen. Skolinspektionen får under sitt skolbesök kopior av de arbetsdokument som har upprättats under dessa kvalitetsarbetsmöten. Dokumenten innehåller övergripande mål samt analyser för ett antal ämnen för låg- och mellanstadiet. De samlade kunskapsresultaten i slutet av årskurserna 3 och 6, i de ämnen där kunskapskrav finns, har dock inte sammanställts på ett strukturerat sätt. Det framkommer även i intervju med personal från fritidshemmet att deras roll i kvalitetsarbetet ännu inte tagit form utan planeras till hösten. Skolinspektionen vill påpeka vikten att samtliga verksamhetsformer synliggörs i kvalitetsarbetet.

Utredningen visar att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4 och 6 §§ skollagen

Personalkompetens

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Personalkompetens.

- Redovisa en plan med konkreta åtgärder som ska vidtas för att öka andelen lärare med utbildning för den undervisning de bedriver.

Motivering

Utgångspunkten i skollagen är att lärare ska ha utbildning för den undervisning de bedriver. Det innebär att lärarens utbildning måste överensstämma med den skolform, årskurs och de ämnen som läraren undervisar i. Lärare som har anställts före första juli 2011 och som saknar lärarlegitimation kan under en övergångsperiod istället ha utbildning för den undervisning som de i huvudsak bedriver. Lärare som inte uppfyller kraven enligt skollagen får undantagsvis bedriva utbildning. Det gäller bland annat om det inte finns personer som uppfyller kraven inom huvudmannens organisation.

Enligt lärarförteckningen som Östbergaskolan har skickat in till Skolinspektionen framgår att ett antal lärare undervisar i ämnen som de inte har utbildning i. Det finns lärare som saknar lärarexamen, en utbildad lärare som är anställd efter första juli 2011 som undervisar i ämnen som denne inte har utbildning i samt utbildade lärare som är anställda före första juli 2011 som inte i huvudsak undervisar i ämnen som de har utbildning i. I intervju med skolledning framkommer att majoriteten av eleverna på Östbergaskolan läser svenska som andra språk. Trots detta är ingen lärare i årskurs 1-5 utbildad för att undervisa i svenska som andra språk.

Skolinspektionen konstaterar att det finns lärare som saknar utbildning för den undervisning de bedriver. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 13, 15, 18-19 §§ skollagen, 33 § lagen om införande av skollagen (2010:801)

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att det finns tillgång till kurator.

Motivering

Av skollagen framgår att det för eleverna i förskoleklass och grundskolan ska finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator.

I intervju med skolledningen framkommer att det inte finns någon tillgång till kurator för eleverna på skolan. Representerarna för elevhälsan uppger att det finns många barn med särskilda behov på Östbergaskolan och att elevunderlaget även innebär att lärarna är i behov av handledning. Då kurator inte finns att tillgå blir det upp till övriga personer inom elevhälsan att ta detta ansvar, vilket de uppger är svårt att hinna med. Rektorn anger att hon har sökt pengar till en kuratorstjänst då hon är medveten om att det finns ett behov av en kurator på skolan.

Tillsynen visar att det inom ramen för elevhälsan inte finns tillgång till kurator. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi
Enhetschef

Anna Möller
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn)